

Een feitelijke vereniging en een maatschap als organisator van kinderopvang

////////////////////////////////////
Datum: 3/04/2025
////////////////////////////////////

Een feitelijke vereniging (FV) en een maatschap kunnen optreden als organisator kinderopvang. Nochtans is een vereniging eerder bedoeld om een belangeloos doel na te streven dan voor het uitoefenen van een beroepsactiviteit, wat vergunde kinderopvang wel is.

Voor ondersteuning bij de keuze van de ondernemingsvorm kan je terecht bij het ondersteuningsnetwerk Mentees: <https://www.menteesvzw.be/>

In de meeste gevallen bestaan de FV en maatschappen uit natuurlijk personen ('zelfstandigen') die samenwerken.

Bij geen van beide is sprake van rechtspersoonlijkheid wat belangrijke gevolgen heeft voor de leden. Er is geen afgescheiden vermogen: het persoonlijk vermogen van elk lid kan worden aangesproken voor eventuele schulden. Elk lid is individueel verantwoordelijk en onbeperkt aansprakelijk.

Kenmerkend is ook dat er geen gezagsrelatie kan zijn:

- De leden zijn gelijkwaardig, kiezen vrij voor de zelfstandige samenwerking, er is geen werkgever-werknemer relatie, de leden hebben elk de vrije keuze om het werk, de taken en de werktijd te organiseren in onderling overleg
- Een lid kan geen controle uitoefenen op een ander lid. Is er wel sprake van een gezagsrelatie en is er een ondergeschikt verband tussen de leden dan is er sprake van schijnzelfstandigheid. Er wordt dan misbruik gemaakt van het statuut van zelfstandige¹.

¹ Heb je als lid van de feitelijke vereniging twijfels over je eigen statuut, bijvoorbeeld of je wel echt als zelfstandige op gelijkwaardige basis samenwerkt met andere zelfstandigen?

Je kan terecht bij de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie van de FOD Sociale Zekerheid via <http://commissiearbeidsrelaties.belgium.be/nl/index.htm>

Het ondernemingsnummer

Voor **een maatschap** is een ondernemingsnummer vereist en moet de 'onderneming' ingeschreven worden als inschrijvingsplichtige onderneming. Voor de inschrijving van die hoedanigheid moet je via een ondernemingsloket passeren.

Voor **een feitelijke vereniging** kan je een ondernemingsnummer aanvragen bij Opgroeien. Bezorg ons in dit geval het volledig ingevulde en ondertekende formulier, 'Aanvraag ondernemingsnummer feitelijke verenigingen' dat je vindt op [onze website](#).

Vooraleer je het ondernemingsnummer kan aanvragen, moet elk lid een eigen ondernemingsnummer als natuurlijk persoon hebben². Dit ondernemingsnummer vraagt elk lid zelf aan via een Ondernemingsloket.

De samenwerkingsovereenkomst

De organisator die georganiseerd is als feitelijke vereniging of als maatschap sluit een samenwerkingsovereenkomst af. Een samenwerkingsovereenkomst zorgt voor een kader van samenwerking, verkleint de kans op onduidelijkheden en biedt transparantie over wie er deel van uitmaakt. De samenstelling en de gemaakte afspraken zijn dus belangrijke aspecten.

OPGELET:

Wens je dat de feitelijke vereniging blijft bestaan als er leden weggaan en/of nieuwe leden toetreden dan moet dit in de samenwerkingsovereenkomst en via bijlagen bij die overeenkomst geregeld worden! Bewaar de samenwerkingsovereenkomst (met eventuele bijlagen) op het adres van de feitelijke vereniging. Opgroeien kan een kopie opvragen.

² Iedere natuurlijke persoon die een zelfstandige activiteit beroepsmatig uitvoert, dient zich in te schrijven in KBO overeenkomstig artikelen III.16 §1, 1° en I.1 1° van het Wetboek Economisch Recht.
Een feitelijke vereniging heeft geen rechtspersoonlijkheid. Om deze reden dient elk lid van de feitelijke vereniging die beroepsmatig de activiteiten van de feitelijke vereniging uitoefent, zich zelf ook in te schrijven als zelfstandige in KBO.

De samenstelling van de feitelijke vereniging of maatschap wijzigt

- De samenstelling van de feitelijke vereniging en de maatschap – wie is actief lid³? – moet altijd correct zijn opgenomen in het KBO.
- Wil je vermijden dat er bij elke wijziging in de samenstelling een nieuwe feitelijke vereniging of maatschap ontstaat, dan moet je uitdrukkelijk vermelden in de samenwerkingsovereenkomst dat leden kunnen toetreden of weggaan zonder dat de vereniging of maatschap wordt ontbonden. De wijzigingen hou je bij in een bijlage.
Daarbij is de start- en stopzettingsdatum een belangrijk gegeven.
Hou dit correct en goed bij want dit kan altijd worden opgevraagd, zodat kan worden nagegaan of de feitelijke vereniging verder kan bestaan.
- Wijzigt de samenstelling en is er niks bepaald in de samenwerkingsovereenkomst dan houdt de feitelijke vereniging of de maatschap op te bestaan. Ook als er maar één lid overblijft is dit het geval: een vereniging of maatschap kan niet bestaan met slechts 1 lid⁴.

Dit heeft gevolgen voor de vergunning, je hebt er alle belang bij om in dit geval onmiddellijk de klantenbeheerder te contacteren⁵.

Aanpassing van de wijzigingen in de KruispuntBank van Ondernemingen (KBO)

Het is belangrijk dat de samenstelling van de feitelijke vereniging en de maatschap correct is weergegeven in het KBO. Bij wijzigingen die voorzien zijn in de samenwerkingsovereenkomst zoals hierboven omschreven laat je de samenstelling wijzigen.

- Voor **een maatschap**:
 - Neem contact met het Ondernemersloket die het ondernemingsnummer heeft aangemaakt. In sommige gevallen zal de boekhouder dit opnemen.
 - Het ondernemingsloket zal de wijzigingen doorvoeren in KBO
- Voor **een feitelijke vereniging** maak je de volgende gegevens over aan Opgroeien via het e-mailadres KO.admin@opgroeien.be

³ Alle organisatoren (dus alle leden) moeten minimaal 21 jaar zijn en een uittreksel strafregister model 596.25v. kunnen voorleggen. Dit uittreksel is maximaal één maand oud op het moment van de controle. Het uittreksel moet om de drie jaar vernieuwd worden.

⁴ Tenzij de maatschap één of meerdere zaakvoerders benoemt (art. 4.8 Wetboek vennootschappen en verenigingen); dan moet(en) enkel de zaakvoerder(s) worden ingeschreven in KBO en niet de leden. Voor een feitelijke vereniging is niet voorzien in de benoeming van een zaakvoerder, en moeten alle leden (meer dan 1) worden ingeschreven.

⁵ Artikel 5, laatste lid van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, stelt: een organisator is verplicht om zelf wijzigingen die impact hebben op de vergunning mee te delen aan Kind en Gezin en een nieuwe vergunning aan te vragen.

- Wanneer een lid toetreedt: de naam, startdatum, ondernemings- en rijksregisternummer
- Wanneer een lid vertrekt: de naam en de stopzettingsdatum